

Homer: Iliada ep ('pripoved', ritmična vezanost, privzdignjen jezik in slog, velik obseg), v 19.st. roman; **mit o trojanski vojni**: Grki Trojo zavzamejo s prevaro; **Homerska primera**: primerjava, prispodoba-kot, ko, kakor; **ritem, metrum, heksameter**: 6 daktilov+cenzure (-UU)

Sofoklej: Kralj Ojdip: tragedija: iz praznovanj Dioniza; najprej pesem dialog; tri- (3 deli), tetralogija (+komedija); **enotnost** časa, kraja, dogajanja; motivi in teme: pravica in resnica, zločin, kazni, očetomor, usoda in volja; **analitična tehnika** (ni kronološkega zaporedja); **zbor**

Plav: Dvojčka: antična (stara) komedija satirično, parodično prikazovanje stvarnosti; srednja (parodija mitov); nova (druž, ljub, zakon, življenje sred in nižj slojev), **stalni človeški tipi**; **situacijska komika** (zavedajo se je gled.)

Alighieri: Božanska komedija: **versko-alegorični ep** (abstraktno v konkretni obliki), zgradba-3 kontike (po 33 spevov+uvodni)

Bržiški spomeniki: **verska vsebina** (parafraziranje)-nova predstavitev že znane teme (jezikovna+vsebinska stopnja); **pridiga** (homilija)-ponazoritve, razlaga biblije; kompozicija: pridiga o grehu in pokori, 3 razsežnosti;

Boccaccio: Dekameron: **novela** (krajša zgodba); 100 novel (10 kom. 10 dni)

Cervantes: Don Kihot: **roman** (večji obseg), notranje epski, napisan v prozi; **osebe**: Kihot (sanjač, idealist), Pansa (preprost, naiven), **idealizem, realizem** (lika), **tragikomičnost**; K. spozna, da se ne da spremeniti sveta;

Ljudska: Od lepe Vide: -9-11 st. (Mavri, sužnji); tragični, elegični, srečni;

Trubar: Proti zidavi cerkva: reformacija, protestantske ideje (praznover.)

Janez Svetokriški: Na noviga leja dan: **barok**; **pridiga**: govorno, pisno; najširšemu krogu; **eksempel**: dobre, slabe last.; **verzizem**: etična, spoznavna tematika; **alegorično moraliziranje**: pojmovno-idejni svet (skozi religijo)

Moliere: Tartuffe: **klasicizem**; **vrste komičnosti**: izražanje likov, pretirava.

Valentin Vodnik: Na moje rojake: **razsvetljenstvo**; poučnost, razumsko., optimizem, koristnost; **metonimija** (palca beraška); sinekdoha (Kranjc!); alpska poskočnica (amfibrah U-U)

Linhart: Matiček se ženi: rokoko; predelava komedije (Beaumarchais: Figarova svatba); karakterna, situacijska, besedna komika; **satira**: kritika člov. last., družb. in pol. razmer; osmeši in razkrinka; **monolog**;

Goethe: Trpljenje mladega Wertherja: **romantika**; **pisemski roman**; **svetobolje** (melanholija, brezizhodnost)

Puškin: Jevgenij Onegin: roman v verzih; pripovedovalec (avtor)-osebna stališča; **kompozicija**: svoboda jezika (ljudski in pogovorni), stroga forma kitic: 14 štiristopičnih jambov; **motivi in teme**: neizjemni junaki, neprilag. upornik; **romantika in realizem**: navzočnost pesnika (kot nek junak); realist: značaji, okolje; problematika tedanjega časa, konflikti

FP: Slovo od mladosti: romant:realiz: P dvomi, moč denarja; ideali so utopija; **elegija**: otožna pesem, ljudska; **metaforika**: krščanski, antični mit, intelektualna; personificirani pojmi; **jambski enajsterec**: (5u-)u; abababcc

Sonetje nesreče: idejna gradacija: izpoved življ. nazora; bivanjske postaje (□); upor, kljubovanje; **sonet**: 14 11zložnih verzov; 4 kit, 2x4, 2x3; oklepajoča abab, prestopna abab; terc: povrat: 6a, veriž: 3(ab);

Sonetni venec: akrostih, magistrale; ljubezenski, domov. motiv; Orfej. mit;

Krst pri Savici: 3 deli (boj do umika, nočni izpad, boj in poraz); notranja členitev; 3delna zgradba; **Črtomir**: klasični epski junak; pomen pokristjanj. slov.; epske, lirске, dram. prvine; Č daje smisel vera v svobodo; **tercina**: aba cbc dcd; ni kitičnega značaja; uvede Dante

Pevcu: **motiv**: pesniško poslanstvo; Prometejev mit; 2:3:4:3:2 verz; aeio;u;

Zdravljica: **napitnica**; objektivno reševanje družb. problematike; misel o sožitju utopična, vendar delno realna; zgod. preteklost; likovna pesem;

Balzac: Oče Goriot: **realizem**; cikel Člov. komedija; odnos posamez do stvarnosti; družba pred družino, oportunitizem pred človekost; vsevedni p.; kritika obstoječega na temelju tradic. vrednot;

Flaubert: Gospa Bovaryjeva: objektivni realizem: **realistični roman**; večje skrajnosti (le še naturalizem); distanca; hladen, natančen slog; **pripovedna tehnika**: pripovedovalec v ozadju, neprizadet;

Gogolj: Plašč: **ruski realizem**: kritika zaostalosti sistema (posredna); **groteska**: realnost skozi popačene like; poselidca pretiranosti posameznih potez (globlji smisel); **mali človek**: odpor, pomilovanje; reven, pohojen;

Tolstoj: Vojna in mir: **realist. zgod. roman**: epopeja (ep v ožjem smislu); **etična ideja**: želje in ravnanje glede na dobro in zlo; sporočilnost dela in lik.

Fjodor M. Dostojevski: Zločin in kazni: **psihološki realizem**; notranja resničnost;